

Піонери, або біля витоків Саскуеханни. роман

Джеймс Фенімор Купер

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Крижевич Є.

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Роман Ф. Купера “Піонери”

Роман “Піонери” (1823 р.) був опублікований першим у славетній пенталогії про Шкіряну Панчоку, хоча хронологічно йому передують три інші (“Звіробій”, “Останній із могікан”, “Слідопит”, “Піонери”, “Прерія”). У “Піонерах” Натаніель Бампо — сімдесятирічний дивак-мисливець, що доживає віку, а Чингачгук — індіанець Джон Могіканин, котрий спився на старість.

Між пригодами, про які йдеться у “Слідопиті”, і жорстокими випробуваннями, що випали на долю Шкіряної Панчохи в “Піонерах”, минуло більше тридцяти років. За цей час відбулися події величезного історичного значення: північноамериканські англійські колонії повстали проти англійської монархії, закінчилася війна за незалежність (1776–1783), в якій американці перемогли і створили Сполучені Штати Америки.

Суддя Мармедюк Темпл, у маєтку якого біля берегів озера Отсего притулилась убога хатина старого Шкіряної Панчохи, стоїть на сторожі законності. Війна за незалежність принесла йому владу й багатство. Йому дісталися землі діда і батька Олівера Еффінгема — маєтності, конфісковані в них як у ворогів американської революції, що зберегли вірність англійському королю. Купер показав суддю чесною людиною, котра повернула гроші, які передав йому на збереження батько Олівера. Але так він чинить не з доброти, а тільки тому, що не хоче порушувати ніяких зобов'язань. На формальних правах і законах, на його думку, тримається все життя. Дотримання найсвятішого для нього закону приватної власності й робить його в романі найтипівішим представником Америки, що тільки починала стверджуватись. Коли Купер створював образ Мармедюка Темпла, він, безперечно, думав про свого батька, суддю Купера, багато рис якого втілив у власникові Темплтона.

Читач із цікавістю дізнається про ті складні стосунки, що пов'язували Елізабет Темпл та Олівера Еффінгема, який мусив

приховувати своє справжнє ім'я. Чесність і розум Елізабет, гордість і самовладання Олівера, повага, з якою вони обидвоє ставилися до Шкіряної Панчохи та старого Джона Могіканина, викликають нашу симпатію.

Щемливе почуття жалості неминуче охоплює читача, коли він у розгубленому старому дивакові впізнає героя раніше прочитаних книг — Натаніеля Бампо. Ми усвідомлюємо, що колишнє вільне життя мисливця на незайнятих землях уже неможливе. Світ повстає проти нього, і читач мимоволі запитує себе: а чи справедливо це? І хіба можна не поспівчувати лихій долі наївного, але гордого й внутрішньо незалежного Шкіряної Панчохи? Він не розуміє всього значення величезних змін, що відбулися в нього на очах відтоді, як він полював у непрохідних лісах біля берегів Отсего. Він і тепер живе й полює в тому самому краї, але все частіше замість густих лісів, де йому була відома кожна стежка, натрапляє на вирубані ділянки, забудовані чи засіяні колоністами. Він, слідопит і розвідник, губиться в нетрях нових законів і стосунків між людьми. Шкіряна Панчоха хоче жити за звичаями часу, що давно минув, і разом з Джоном Могіканином віддається спогадам про колишні дні, коли панувала простота, а особиста мужність була вища за хитро-сплетіння формальних законів.

Таким і постає уперше в уяві письменника Шкіряна Панчоха, якого Купер змалював у романі “Піонери”. І, немов бажаючи збагнути й пояснити цю тугу старого Натті Бампо за минулим, Купер згодом повернувся до тих часів, коли Звіробій, чи Довгий Карабін, чи Слідопит був у розквіті своїх сил, хоч і спостерігав уже з тривогою початок майбутніх змін, що й описано в романах “Звіробій”, “Останній із могікан” і “Слідопит”.

Звідки письменник довідався про все це? Індіанських вождів — “останніх із могікан” — і старих піонерів Купер ще застав у своєму дитинстві й міг чути їхні у чомусь вірогідні, а в чомусь фантастичні

оповідки. Біографи Купера навіть називають такого собі Шіпмена, який, мабуть, став для письменника прообразом Шкіряної Панчохи...

У романі “Піонери” чимало уваги приділено сім’ї та оточенню Темпла. Мاستок, селище, нові традиції та звичаї американських колоністів після здобуття незалежності письменник відтворює в картинах, сповнених життєвого тепла й гумору. І тут уява письменника спиралась на враження молодості. Темплтон багатьма рисами схожий на його рідний Куперстаун.

Доля Шкіряної Панчохи, його відчайдушні спроби протиставити себе законові, який здається мисливцеві непотрібним та безглуздим, його двобій із судом і владою і, нарешті, втеча старого на Захід, у ще неторкані ліси,— все це сповнене справжнього драматизму.

Лісові нетрі, де шукав порятунку старий Натті, не стали для нього надійним притулком. Про останні його злигодні читач дізнається у романі “Прерія”, що завершує славу історію Шкіряної Панчохи.

Надія Ейшискіна

• • •

Далі — у повній книжці «Піонери, або біля витоків Саскуеханни. роман».
nashaknyga.com.ua